

معرفی کتاب

«سواد بانکی؛ پرسش‌ها و پاسخ‌ها»

شاید در گذشته، سواد را صرفاً در خواندن و نوشتن معنا می‌کردند، اما امروزه برای با سواد بودن علاوه بر خواندن و نوشتن لازم است آگاهی، معلومات و توانایی افراد در حوزه‌های مختلف مرتبط با زندگی روزمره همگام با توسعه علوم و فناوری‌ها ارتقا یابد تا بتوانند مهارت مورد نیاز برای درک و برقراری ارتباط با دنیای امروز را کسب کنند. در این راستا یونسکو یکی از اصلی‌ترین و ضروری‌ترین مهارت‌های زندگی برای برقراری ارتباط با دنیای مدرن امروز را داشتن «سواد مالی» عنوان کرده است. به تعریف لغت‌نامه کمبریج، سواد مالی به معنی توانایی درک اصول پایه‌ای کسب و کار و مباحث مالی است. به عبارت دیگر سواد مالی درک مفاهیم و توانایی‌های مختلف مالی و به کار بردن آنها در امور روزمره شخصی مانند مدیریت اقتصادی درآمد، هزینه، پس انداز، سرمایه‌گذاری و... است.

با این نگرش، شاید بتوان سواد بانکی را شاخه‌ای از سواد مالی دانست که به توانایی درک و استفاده از خدمات بانکی مرتبط می‌شود. امروزه بانکداری نقش مهمی در فعالیت‌های اقتصادی، مبادلات تجاری و زندگی روزمره آحاد جامعه دارد. زندگی در قرن بیست و یکم بدون شناخت مفهوم و کارکردهای بانکداری دشوار است؛ خصوصاً در کشورهایی همچون ایران که نظام اقتصادی آن بر پایه نظام بانکی استوار شده است و بانک‌ها عهده‌دار تکلیف بزرگی در تسهیل امور و مبادلات اقتصادی هستند. قدرمسلم آن است که برای آحاد جامعه، شناخت مفاهیم ابتدایی پول و بانکداری، نحوه اجرای عملیات بانکی، ابزارهای بانکداری الکترونیک، عقود بانکی در بانکداری اسلامی، پاسخ شبهات شرعی بانکداری و... ضروری است. روشن است که دریافت این حجم از مطالب متنوع از کتب و مجلات مختلف، نیازمند صرف وقت، حوصله و هزینه زیاد است که شاید در کمتر کسی یافت شود. کتاب «سواد بانکی؛ پرسش‌ها و پاسخ‌ها» نوشته دکتر وهاب قلیچ و دکتر سجاد ابراهیمی با درک این ضرورت و با یک زبان نوشتاری ساده و به دور از مباحث و ادبیات پیچیده، سعی داشته اطلاعات و مهارت لازم در استفاده از بانکداری را به نحو جذاب و مختصر برای مخاطب عام با تأکید بر اقصاء دانشگاهی (اعم از رشته‌های مختلف تحصیلی) و همه علاقه‌مندان به حوزه پولی و بانکی ارائه نماید. ساختار کتاب در چهار فصل و بر اساس طرح پرسش‌ها و پاسخ‌های کوتاه، ساده و مفید بنا شده است. در انتهای هر فصل بخشی با عنوان «مهارت و تفکر» قرار داده شده است تا خوانندگان را با مسائل روز به نحو بهتری درگیر نماید. در فصل اول به مباحث پول و بانکداری مرکزی پرداخته شده است. در این فصل ابتدا مباحث پولی (تعاریف و مفاهیم اولیه مربوط به پول) به عنوان زیربنای نظام بانکی مطرح می‌شود و سپس در ادامه به بانک مرکزی به عنوان رکن سیاستگذار و ناظر نظام بانکی اشاره می‌شود و کارکردها و وظایف آن تشریح می‌شود. در بخش دیگری از این فصل نیز مباحث مربوط به نرخ ارز مطرح می‌شود. در فصل دوم مباحث بانکداری طرح می‌شود؛ در این فصل، ابتدا کلیاتی از بانکداری طرح شده و سپس به تجهیز و تخصیص منابع بانکی پرداخته می‌شود؛ خدمات بانکی و حسابداری بانکی بخش‌های دیگر این فصل را تشکیل می‌دهند. در فصل سوم مفاهیم و اطلاعات مربوط به بانکداری الکترونیک مطرح می‌شود. در این فصل ضمن مروری بر کلیات و مفاهیم اصلی بانکداری الکترونیک، مطالبی در خصوص اینترنت بانک، امنیت در بانکداری الکترونیک، سیستم‌ها و ابزارهای پرداخت، سامانه‌های زیرساختی بانکداری الکترونیک و مفاهیم بانکداری نوین ارائه می‌شود. فصل چهارم و آخر کتاب به مباحث مربوط به بانکداری اسلامی می‌پردازد. در این فصل پس از بیان کلیات و معرفی قواعد فقهی بانکداری اسلامی، به کاربردهای عقود شرعی در بانکداری پرداخته شده و مهم‌ترین مباحث این حوزه تشریح می‌شود. همان‌طور که اشاره شد، در این کتاب تلاش شده است که دانش و اطلاعات عمومی در حوزه‌های مربوط به بخش بانکی به گونه‌ای ارائه شود که ضمن پوشش دادن طیف گسترده‌تری از مطالب، مخاطب بتواند با مفاهیم علمی و تخصصی این حوزه‌ها «آشنایی مقدماتی» پیدا کند. لذا برای برخی پرسش‌ها، ارائه

پاسخ کامل، نیازمند طرح مفصل‌تر و تخصصی‌تر مباحث بود؛ اما از آنجا که رسالت اثر حاضر تبیین ساده و کوتاه مطالب است، سعی شده در حد امکان از تطویل جواب‌ها و بیان پاسخ‌های فنی پیچیده اجتناب شود و با معرفی منابع تخصصی، علاقه‌مندان را برای دریافت اطلاعات بیشتر به آن منابع ارجاع دهد.

اصلاح نافرجام قوانین پولی و بانکی در مجلس

اصلاح و بازنگری قوانین پولی و بانکی کشور همچنان و با وجود گذشت بیش از ۱۵ سال از آغاز فعالیت‌ها و تحرکات دولت‌های نهم تا دوازدهم و مجالس نهم تا یازدهم، همچنان بلا تکلیف است

گزارش

بررسی و انتشار کتاب تاریخ بانکداری اسلامی در ایران، نوشته میثم مهرپور در این شماره به اتمام می‌رسد. نویسنده در این کتاب، ابتدا سیر ایجاد و تکامل بانکداری در ایران و فعالیت انواع بانک‌های خصوصی و دولتی تا قبل از انقلاب اسلامی را تشریح کرد، سپس به دوران پس از انقلاب و اجرای احکام اسلامی در بانک‌ها و تلاش برای خالی شدن عملیات بانکی از هرگونه فعالیت ربوی پرداخت و عنوان کرد که در این دوره، توجهات ویژه‌ای به وارد کردن احکام اسلامی در بانک‌ها شد و نظام بانکی ایران در قانون عملیات بانکی بدون ربا، دگرگون شد. همچنین پس از آن به بازگشت بانک‌های خصوصی به اقتصاد ایران پرداخته شد و بخشی از کتاب نیز به اختلاف‌نظرها و کشمکش‌های دولت‌ها در زمینه اصلاح نظام بانکی اختصاص یافت.

است: درآمد باآورده و بسیار زیاد خلق پول و سود حاصل از به کارگیری سپرده‌های جاری، به چه دلیل باید به بانک‌ها که بسیاری از آنها خصوصی هستند، تعلق گیرد؟ چنین امری با عدالت اسلامی ناسازگار است. طبق نظر نخبگان اقتصادی، مهم‌ترین عامل تورم لجام گسیخته و افزایش نقدینگی در کشور، خلق پول ایجاد شده توسط بانک‌هاست که موجب آسیب‌های غیر قابل جبران شده و نارضایتی اقشار مختلف جامعه را فراهم آورده است. نقدینگی ناشی از خلق پول بدون ضابطه و در نظر گرفتن نیاز اقتصاد رشد می‌کند و خود منشأ آثار مخربی در اقتصاد

در آخرین شماره از «ایران اقتصادی»، ۵ دلیل مخالفت اقتصاددانان با طرح بانکداری مجلس در قالب کتاب «تاریخ بانکداری اسلامی در ایران»، نوشته میثم مهرپور را منتشر کردیم. در شماره امروز و در بخش پایانی کتاب نیز، سایر دلایل مخالفت ۲۱ اقتصاددان با طرح بانکداری مجلس در سال ۹۸، آورده شده است. ۶. عدم ارائه راهکار قابل قبول برای حل معضل خلق پول: خلق پول پیامدهای منفی متعددی در اقتصاد دارد که برخی عبارتند از: جدایی بخش پولی از بخش واقعی، کاهش ارزش پول ملی و در نتیجه بی‌عدالتی. این سؤال مطرح

به «شورای فقهی» چند اشکال به چشم می‌خورد: اولاً، شورای فقهی باید جزء ارکان بانک مرکزی باشد و در نسخه قبلی، یعنی «طرح قانون جامع بانکداری اسلامی»، در ماده ۶، شورای فقهی را یکی از اجزای اصلی بانک مرکزی شمرده بود؛ اما در طرح حاضر این جایگاه را تنزل داده و شورای فقهی را یکی از سه شورای تخصصی هیأت عالی به شمار آورده که جنبه مشورتی شورای فقهی را تقویت کرده و از استقلال آن کاسته است.

ثانیاً، برای اینکه شورای فقهی بتواند بخوبی به وظایف خود عمل کند، باید در نصب و عزل اعضا و انجام وظیفه نظارتی خود، از ریاست بانک مرکزی مستقل باشد؛ زیرا صلاح نیست که رئیس کل بانک مرکزی که سازمان تحت امرش باید تحت نظارت شرعی شورای فقهی قرار گیرد (به موجب تبصره ۱ ماده ۲۱) پیشنهاد دهنده اسامی فقهایی ناظر و منصوب کننده آنان باشد. رئیس بانک مرکزی چه

درآمد باآورده و بسیار زیاد خلق پول و سود حاصل از به کارگیری سپرده‌های جاری، به چه دلیل باید به بانک‌ها که بسیاری از آنها خصوصی هستند، تعلق گیرد؟ چنین امری با عدالت اسلامی ناسازگار است